

DASAR KESIHATAN MENTAL NEGARA

Malaysia akan menjadi sebuah Negara yang bersatu dan teguh dengan satu masyarakat yang disemati dengan nilai-nilai moral dan etika yang tinggi, masyarakat yang penyayang, bertoleransi, maju, berdaya tahan dan berupaya menjamin kesejahteraan semua lapisan masyarakat.

Malaysia telah menetapkan suatu Visi Kesihatan Negara melalui Kementerian Kesihatan untuk membangunkan sebuah Negara yang terdiri dari individu, keluarga dan masyarakat yang sihat melalui suatu sistem kesihatan yang adil, mampu dibiayai, cekap dan sesuai dari segi teknologinya. Sistem kesihatan ini akan memberikan penekanan terhadap promosi kesihatan dan menghormati kemuliaan insan serta mempromosikan tanggungjawab individu dan penglibatan masyarakat ke arah kualiti kehidupan yang lebih baik. Inilah visi yang terkandung dalam Dasar Kesihatan Negara.

Misi Kementerian Kesihatan ialah untuk membina perkongsian dalam kesihatan, untuk memudahkan serta menyokong rakyat supaya dapat mencapai potensi kesihatan mereka, menghargai kesihatan sebagai suatu aset yang bernilai serta mengambil tindakan positif demi memperbaiki dan mengekalkan status kesihatan mereka bagi menikmati kualiti kehidupan yang lebih baik.

Dengan kewajipan ini, isu-isu berkaitan dengan kesihatan mental dan penjagaan kesihatan mental adalah sangat penting. Bagi membolehkan Malaysia mencapai semua aspirasinya adalah amat sesuai dan tepat pada waktunya. Pertimbangan, pengiktirafan, perhatian dan keperluan kewangan yang wajar diberikan kepada kesihatan mental dan program-program yang berkaitan dengan kesihatan mental.

TAKRIFAN

Kesihatan mental ialah kemampuan individu, kelompok dan persekitaran berinteraksi antara satu sama lain bagi mempromosi kesejahteraan subjektif serta fungsi yang optima dan penggunaan keupayaan kognitif, efektif dan perhubungan ke arah pencapaian matlamat individu dan kumpulan yang selari dengan keadilan.

VISI KESIHATAN MENTAL

Melahirkan suatu masyarakat yang seimbang dan sihat dari segi psikologi, memberikan penekanan terhadap promosi kesihatan mental dan pencegahan masalah-masalah psikososial.

Membekalkan rawatan dan pemulihan berkualiti untuk mereka yang mengalami kecacatan mental yang kronik dan menyediakan kemudahan yang mencukupi dan sesuai bagi penjagaan pelanggan yang memerlukan. Dengan cara ini akan dapat dipastikan bahawa potensi optima dan peluang mereka akan menjadi nyata dan dilindungi oleh keluarga, masyarakat dan negara.

OBJEKTIF

Objektif-objektif Dasar Kesehatan Mental Negara ialah:

- Menyediakan suatu asas dalam pembentukan strategi serta menjadi halatuju bagi kesemua yang terlibat dalam perancangan dan implementasi program kesihatan dengan tujuan untuk memperbaiki kesihatan mental dan kesejahteraan seluruh rakyat.
- Memperbaiki perkhidmatan kesihatan mental bagi populasi yang menghadapi risiko mengalami masalah psikososial.
- Memperbaiki perkhidmatan psikiatri bagi mereka yang mengalami gangguan mental dan berusaha membekalkan penjagaan serta perlindungan oleh keluarga, masyarakat dan badan-badan yang berkaitan.

DASAR

MUDAH DIPEROLEHI DAN SAKSAMA

Menentukan supaya penjagaan kesihatan mental mudah diperolehi secara sama rata dan adil bagi setiap segmen masyarakat dari segi geografi dan keupayaan ekonomi.

RASIONAL

Konsep keadilan dalam kesihatan mempunyai unsur-unsur moral dan etika berhubung dengan kesaksamaan dan kesamarataan yang membawa implikasi bahawa setiap orang mempunyai peluang yang sama dan adil untuk mencapai potensi kesihatan dengan sepenuhnya. Konsep ini menitikberatkan penyediaan peluang yang sama rata untuk kesihatan, sekaligus mengurangkan jurang kesihatan ke tahap yang paling minima.

Pembangunan perkhidmatan kesihatan mental memberikan keutamaan kepada kesamaan dalam memperolehi perkhidmatan ini dalam dua aspek penting, iaitu dari segi geografi dan harga.

4

KELENGKAPAN / KOMPREHENSIF

Menentukan penjagaan dan perkhidmatan kesihatan mental yang lengkap dan menyeluruh meliputi aktiviti-aktiviti promosi, pencegahan, rawatan dan pemulihan.

RASIONAL

Suatu sistem perkhidmatan kesihatan mental yang berkesan dan mampu menyediakan penjagaan yang lengkap dan membolehkan pelanggan beralih dari satu perkhidmatan ke perkhidmatan yang lain apabila keperluan mereka berubah. Dengan ini, dapat dipastikan mereka menerima perkhidmatan yang paling sesuai pada setiap masa.

Promosi kesihatan mental bererti meningkatkan nilai-nilai yang berkaitan dengan kehidupan dan kesihatan mental bagi individu, kaum dan masyarakat dan akan dijadikan komponen penting dalam promosi kesihatan umum. Ini merangkumi cara hidup yang sihat, keupayaan perhubungan di antara individu, keluarga dan masyarakat serta program-program yang akan mempromosikan kesihatan dan kesihatan mental yang unggul dan positif.

Program khusus pencegahan dan rawatan akan diadakan untuk memudahkan pengenalan dan tindakan awal di kalangan kelompok umur dan penduduk yang lebih lemah seperti kanak-kanak dan kaum remaja, kaum wanita, warga tua, penyalahguna dadah, mereka yang sakit dan cacat mental, serta penjaga-penjaga mereka.

Aktiviti pemulihan bertujuan untuk mengembalikan fungsi psikososial dan ekonomi seseorang individu ke tahap optima serta menyumbang ke arah produktiviti negara.

KESINAMBUNGAN DAN INTEGRASI

Perkhidmatan kesihatan mental akan disediakan pada peringkat Penjagaan Kesihatan Primer.

Program dan aktiviti kesihatan mental akan diintegrasikan ke dalam program yang telah disediakan melalui sistem penjagaan kesihatan primer.

RASIONAL

Mengikut tradisi, penjagaan kesihatan mental dipisahkan dari segi fizikal dan organisasinya daripada sistem kesihatan primer. Tujuan menyediakan penjagaan kesihatan mental yang lengkap di kalangan masyarakat memerlukan suatu rangkaian baru dibentuk diantara perkhidmatan kesihatan mental dan sistem penjagaan kesihatan primer.

Integrasi perkhidmatan kesihatan mental dengan sistem penjagaan kesihatan primer akan mengurangkan stigma yang dikaitkan dengan mereka yang mengalami masalah emosi dan gangguan psikososial.

Ia juga akan meningkatkan kualiti perkhidmatan kesihatan mental, menggalakkan orang ramai mendapatkan tindakan dan rawatan awal, menentukan kesinambungan rawatan pesakit, menyediakan perkhidmatan kesihatan mental yang lebih dekat dengan keluarga dan masyarakat dan menambahkan kesaksamaan mendapatkan perkhidmatan perubatan serta lain-lain perkhidmatan kesihatan bagi mereka yang menghidap gangguan mental.

KERJASAMA PELBAGAI SEKTOR

Kementerian Kesihatan akan memainkan peranan utama bagi memudahkan kerjasama di kalangan pelbagai sektor melalui pelbagai program dan aktiviti kesihatan mental yang diperlukan oleh mereka dan membolehkan mereka melibatkan diri dalam masyarakat yang lebih bermakna.

RASIONAL

Kerjasama akan digalakkan pada peringkat antarabangsa, nasional, daerah dan tempatan.

Kesemua program dan perkhidmatan badan-badan kerajaan seperti Kementerian Kesihatan, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Kementerian Pelajaran, Kementerian Dalam Negeri, Kementerian Penerangan Komunikasi dan Kebudayaan, Kementerian Sumber Manusia, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dan Jabatan Agama Islam akan memasukkan komponen-komponen kesihatan mental yang perlu.

Dasar ini akan membolehkan sektor swasta menyediakan perkhidmatan kesihatan mental dengan syarat mereka mencapai piawaian yang ditetapkan oleh Kementerian Kesihatan. Kementerian Kesihatan akan bertanggungjawab ke atas kawalan, pelesenan, pemantauan dan pengiktirafan pusat-pusat ini.

Kementerian Kesihatan serta badan-badan lain yang berkaitan dengan kesihatan mental perlu membentuk suatu mekanisma yang berkesan bagi menentukan koordinasi dan kerjasama antara sektor pada semua peringkat berjalan dengan lancar.

PENGLIBATAN MASYARAKAT

Masyarakat akan terlibat di dalam perancangan, pengurusan dan penilaian aktiviti-aktiviti yang berasaskan komuniti bagi menentukan hak, kebanggaan dan penerimaan aktiviti-aktiviti ini.

RASIONAL

Komuniti merangkumi pemimpin-pemimpin masyarakat, pakar-pakar profesional kesihatan mental, penjaga-penjaga, sukarelawan, badan-badan sukarela dan pengguna yang bermotivasi untuk memenuhi keperluan orang ramai yang mengalami masalah kesihatan mental dan gangguan mental.

Wakil-wakil dari mereka yang cacat mental serta keluarga mereka akan terlibat secara dekat dengan pengenalan dan pelaksanaan aktiviti-aktiviti yang berasaskan komuniti. Komuniti akan bertanggungjawab ke atas mobilisasi tenaga kerja, bahan dan kewangan.

SUMBER MANUSIA DAN LATIHAN

Perancangan dan pembangunan sumber manusia dalam kesihatan mental bagi memenuhi keperluan negara akan menjadi pelaburan utama dalam sektor kesihatan.

RASIONAL

Keberkesanan perkhidmatan kesihatan mental bergantung kepada tenaga kerja kesihatan mental yang terlatih dan mencukupi. Pakar-pakar profesional dan kakitangan kesihatan bersekutu adalah komponen penting dalam perkhidmatan kesihatan mental yang khusus.

Terdapat keperluan untuk melatih semua kategori pakar-pakar profesional dan tenaga perkhidmatan dalam kerajaan, sektor swasta dan badan-badan sukarela yang berkaitan.

Kementerian Kesihatan, universiti-universiti dan badan-badan profesional akan bekerjasama untuk memenuhi keperluan sumber manusia. Peruntukan belanjawan yang mencukupi akan disediakan untuk keperluan latihan.

PIAWAIAN DAN PEMANTAUAN

Perkhidmatan kesihatan mental wajib menyediakan penjagaan dan piawaian berkualiti tinggi dengan program penentu kualiti dalaman yang tersedia. Ia juga akan mematuhi piawaian yang terkandung di dalam resolusi Bangsa-Bangsa Bersatu berkaitan Perlindungan Hak orang yang menghidap penyakit-penyakit mental.

RASIONAL

Adalah menjadi hak setiap pengguna program kesihatan mental mendapatkan penjagaan yang berkualiti, yang akan dijadikan syarat utama sistem penjagaan kesihatan yang disediakan. Bagi tujuan ini kakitangan yang berkelayakan dan terlatih menyediakan penjagaan kesihatan mental yang mematuhi piawaian dari segi kecekapan teknikal dan keberkesanan perlu disediakan.

Pembekal penjagaan kesihatan mental akan menyediakan penjagaan berkualiti tinggi melalui amalan kesihatan saintifik yang memenuhi piawaian yang diterima umum dan berusaha meningkatkan kemahiran secara berterusan.

PENYELIDIKAN

Penyelidikan dan pembangunan akan terus dilaksanakan dan dibiayai oleh sektor awam dan swasta.

RASIONAL

Kemajuan dan usaha mencapai kesihatan mental pengguna yang lebih baik bergantung kepada penyelidikan yang mencukupi berkaitan kesihatan mental dan gangguan mental serta penilaian keberkesanan rawatan dan intervensi yang diambil.

Ini akan menjadi komponen pelengkap perkhidmatan kesihatan mental dengan cara mempromosikan penyelidikan asas dan gunaan kesihatan mental serta penggunaannya dalam program pencegahan dan rawatan.

Satu Institut Kesihatan Mental Negara wajib ditubuhkan untuk memudahkan penyelarasan dan pelaksanaan aktiviti penyelidikan dan latihan.

PERUNDANGAN

Hak dan kebebasan orang-orang yang mengalami masalah kesihatan mental dan gangguan mental mesti diberi jaminan dan perlindungan melalui perundangan.

RASIONAL

Perundangan adalah penting bagi mentakrif serta melindungi hak mereka yang menghidap penyakit mental. Hak ini perlu diimbangi dengan hak masyarakat yang wajar dilindungi. Orang-orang yang mengalami masalah kesihatan mental dan gangguan mental tidak harus dibezakan. Mereka wajib diberikan kemudahan mendapatkan perkhidmatan serta peluang yang sama seperti orang lain, kecuali tertakluk kepada perundangan kesihatan mental.

Industri pembiayaan kesihatan (seperti skim insuran kesihatan) mesti menyediakan perlindungan bagi orang-orang yang menghidap penyakit mental dan tidak akan membezakan mereka.

Imbuhan-imbuhan akan diberikan kepada pembayar cukai yang menjaga mereka yang mengalami kecacatan mental yang kronik dalam bentuk rebat dan potongan bagi perbelanjaan perubatan.

Majikan-majikan yang menggaji mereka yang menghidap penyakit mental akan diberikan imbuhan cukai.

KAJI SEMULA

Adalah penting dasar ini dikaji semula dari masa ke semasa bagi memperbaiki perkhidmatan kesihatan mental untuk orang-orang yang menghidap penyakit mental serta penjaga mereka, dengan mengambil kira perubahan dan keperluan kesihatan mental masyarakat dari masa ke semasa.

NATIONAL MENTAL HEALTH POLICY

INTRODUCTION

Malaysia will be a united nation with a confident Malaysian society that is infused with strong moral and ethical values, caring, tolerant, progressive, resilient and able to guarantee the well being of all levels of the society.

Malaysia through its Ministry of Health has set a National Vision for Health towards developing a nation of healthy individuals, families and communities through a health system that is equitable, affordable, efficient, technologically appropriate, with emphasis on health promotion and respect for human dignity and promotes individual responsibility and community participation toward an enhanced quality of life.

The mission of the Ministry of Health is to build partnership for health, to facilitate and support the people to attain their potential in health, to appreciate health as a valuable asset and to take positive action to improve further and sustain their health status to enjoy a better quality of life.

This being the commitment, issues related to mental health and mental health care are of crucial importance. It is timely and appropriate, in order for Malaysia to achieve its full aspiration, due consideration, recognition, attention and financial allocation be given to mental health and mental health related programmes.

VISION FOR MENTAL HEALTH

To create a psychologically healthy and balanced society which emphasizes on promotion of mental health and prevention of psychosocial problems.

To provide treatment and rehabilitation for those with chronic disabilities and to provide adequate and appropriate facilities for the care of the clients with needs to ensure optimal potential and opportunities are realized and protected by the family, community and nation.

OBJECTIVE

The objectives of the National Mental Health Policy are:

- To provide a basis in developing strategies and provide direction to all involved in health and mental health planning and implementation towards improving the mental health and well being of the entire population.
- To improve mental health services for population at risk of developing psychosocial problems
- To improve the psychiatric services for the mentally disordered in the provision of care and protection by the family, community and relevant agencies.

DEFINITION

Mental health is the capacity of the individual, the group and the environment to interact with one another to promote subjective well being and optimal functioning and the use of cognitive, affective and relational abilities, towards the achievement of individual and collective goals consistent with justice.

POLICIES

ACCESSIBILITY AND EQUITY

Ensure equal access to the mental health care for every segment of the population according to the geographical and economic accessibility.

RATIONALE

The concept of equity in health has moral and ethical elements of justice and fairness implying that everyone should have a fair and equal opportunity to attain his / her full health potential, and is concerned with creating equal opportunities for health, bringing health differentials down to the lowest level.

The development of the mental health services has given priority to equity considerations of access to these services in two important dimensions, geographical access and cost access.

COMPREHENSIVENESS

Ensure provision of a comprehensive range of the mental health care and services which include promotive, preventive, treatment and rehabilitative activities.

RATIONALE

An effective mental health service system must provide for comprehensive care so that consumers can move between services as their needs change, thus ensuring that they receive the most appropriate service at any time.

Promotion of mental health means raising the values attached to life and mental health in individuals, communities and societies, and shall be made an essential component of the general health promotion. This will include healthy lifestyles, relational abilities in individuals, families and communities and programmes that will promote good and positive health and mental health.

There shall be specific preventive and treatment programmes addressed to facilitate early identification and intervention addressed to vulnerable age groups and population such as children and adolescents, women, the elderly, substance abusers, the mentally ill and disabled and their carers.

Rehabilitation activities seek to restore the individual's psychosocial and economic functioning to its optimum and contribute towards national productivity.

CONTINUITY AND INTEGRATION

Mental health services will be made available in the Primary Health Care.

Mental health programmes and activities will be integrated in the existing programmes provided through the primary health care system.

14

RATIONALE

Traditionally, mental health care was separated both physically and organisationally from the general health system. The intention to provide comprehensive mental health care within the community has demanded the forging of a new relationship between mental health services and the primary health care system.

The integration of mental health service into the primary health care system will reduce the stigma attached to people with emotional problems and psychosocial disorders, will improve the quality of mental health services, will encourage people to seek early intervention and treatment, will ensure continuity of care to the patient, will provide mental health services closer to the family and the community and will enhance equity of access for the mentally disordered to medical and other health services.

MULTISECTORAL COLLABORATION

The Ministry of Health will play a lead role in facilitating multisectoral collaboration and cooperation between mental health services and the various programmes and activities needed to enable people with mental health problems and disorders to participate more meaningfully in the community.

RATIONALE

The cooperation and collaboration shall be encouraged from the international, national, regional and local levels.

Relevant components of mental health shall be included in all programmes and services of government agencies such as Ministry of Health, Ministry of Education, Ministry of Women, Family and Community Development, Ministry of Home Affairs, Ministry of Information, Communication and Culture, Ministry of Human Resources, Ministry of Housing and Local Government and the Religious Department.

This policy shall allow the private sector to provide mental health services as long as they meet the approved standards of the Ministry of Health. The Ministry of Health shall be responsible for regulating, licensing, monitoring and accreditation of such centres.

The Ministry of Health and all other agencies with mental health concerns, need to establish effective mechanisms for intersectoral coordination and collaboration at all levels and to use them effectively.

COMMUNITY PARTICIPATION

The community shall participate in the planning, management and evaluation of community-based activities, to ensure ownership, pride and adoption of these activities.

RATIONALE

The 'community' comprises of community leaders, mental health professionals, carers, volunteers, non-governmental organisations and consumers, who are motivated to address the needs of the people with mental health problems and the mentally disordered.

Representatives of mentally disabled people and their families shall be closely associated with the identification and implementation of community-based activities. The community shall be responsible for the mobilization of human, material and financial resources.

HUMAN RESOURCES AND TRAINING

Planning and development of human resource for mental health to meet the needs of the country shall be a priority investment of the health sector.

RATIONALE

The effectiveness of the mental health service is dependent on an adequate supply of trained mental health care providers. Professionals and allied health workers are key components of specialised mental health services.

There is a need to train all categories of professionals and service providers in the government, private and relevant voluntary agencies.

The Ministry of Health, universities and professionals bodies shall work together to meet the manpower requirement. There shall be adequate budget allocation for training requirements.

STANDARDS AND MONITORING

Mental health services shall be provided with high quality of care and standards with built-in quality assurance programme and shall comply to the standards contained in the United Nations Resolution on the Protection of rights of people with mental illnesses.

RATIONALE

It is the right of every mental health consumer to be provided with quality care, and quality will be a major requirement of an acceptable health care system. It must include the availability of qualified or trained personnel who provide mental health care which meets the standards of technical competence, efficiency and effectiveness.

The mental health care provider will deliver high quality care in accordance with the accepted standard of scientific health practices and through continuous improvement of skill.

RESEARCH

Research and development shall continue to be implemented and funded by the public and private sectors.

RATIONALE

Progress in achieving better consumer outcomes in mental health depends on the availability of adequate research in mental health and mental disorders and the evaluation of the effectiveness of various interventions.

This shall be an intergral component of the mental health services to promote basic and applied mental health research and its application in prevention and intervention programmes.

A National Institute of Mental Health shall be established to facilitate coordination, and implementation of research and training activities.

LEGISLATION

The right and civil liberties of persons with mental health problems and mental disorders must be guaranteed and protected through legislation.

RATIONALE

Legislation is essential for defining and protecting the rights of those with mental disorders and balancing these rights with the community's legitimate expectation that it be protected from harm. Persons with mental health problems and disorders shall not be discriminated against and they shall have equal access to services and opportunities available to others, unless subject to mental health legislation.

The health financing industry shall provide coverage for the mentally disordered and will not discriminate against persons with mental disorders.

There shall be tax incentives for the tax payers in providing care for chronically mentally disabled, in the form of rebate and allowance of medical expenditures. There shall be incentives for employers of persons known to be mentally disordered.

18

REVIEW

It is essential that this policy be periodically reviewed to improved services in mental health, the mental disordered and their carers, taking into consideration changes of mental needs of the population from time to time.

